X. évfolyam Zombor, csütörtök 1891. évi január hó 8-án. 3. szám.

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Grómon- és Zrinyi-utcza sarkán, I-ső emelet.
hova minden a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden dijak fizetendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Néptanitóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

A tisztviselők dekoruma.

I.

A kötelességtudás, becsületes munka, önérzet s jellemszilárdság tiszteletet és becsülést provokál s midőn a tisztviselők dekorumáról beszélünk, szeplőtlen tisztaságot föltételezünk.

A tisztviselő erkölcsi qualificatiója olyan legyen, hogy ahhoz gyanu se férjen, s ha oly esetek fordulnak elő, melyek a tisztviselő jellemére homályt vetni alkalmasak, legelső kötelessége az illető tisztviselőnek magát fölebbvalója és a közönség előtt tisztázni, maga ellen fegyelmi eljárást kérni s ha azt bármely okból elmulasztja, a fölöttes hatóságnak kötelessége a fegyelmi vizsgálatot elrendelni, mert ott, a hol bárcsak egy-két kötelességmulasztó vagy plane tisztességtelen tisztviselő büntetlenül garázdálkodik, — ott a gyanu az egész hivatalnoki kart discreditálja.

A tisztikar reputatioja megkivánja, hogy valahányszor egy kartársuk megfeledkezik azon kötelességről, melylyek hivatala és hivataltársai irányában tartozik, — ha ezen kötelességmulasztás mindjárt oly természetű is, mely nem hivatalos ténykedéséből közvetlenül kifolyó, hanem csak „magánügy,“ mely nem vonja maga után a fegyelmi vizsgálatot, de a nagy közönség kritikáját mégis provokálja, — hogy ezen tisztviselő kartársai és felebbvalóiban szigoru igazságos biróra leljen.

A dekorum megóvása érdekében engesztelhetlenül kell itélni a kötelességmulasztó tisztviselő fölött, plane akkor, ha hivatalos mulasztást vagy visszaélést követett el.

A kötelességmulasztó hivatalnokok legnagyobb része a protegáltak sorából kerül ki.

A megye kenyerét enni, s annak rovására fényes anyagi viszonyokba jutni, ez a főczélja azoknak, kik csak urhatnámságból keresik a hivatalt. Üresfejü, léha fiatal emberek, kik isten s jó emberek segélyével valahogy jogvégzettséget nyernek, mindjárt megyei hivatalokba beprotegáltatnak, itt pedig mindent tesznek, csak nem dolgoznak, mert egész ambitiójuk az urhatnámság. — S ha ilyen protektiós szamarat apja vagy nagybátja kortes szolgálatai révén egy országgyűlési képviselő, jegyetemi-tanár a szigorlatokon valahogyan körösztül csusztat, akkor rögtön kinevezik a megyénél tiszteletbeli szolgabirónak s a legközelebbi üresedésnél lesz belőle főhivatalnok.

Innen van aztán, hogy manapság huszszor annyi tisztviselőnk van, mint az átkozott Bach korszak alatt.

S ha Bács-Bodrogh vármegyében a bevégzett s elintézett ügyek számát a tisztviselők számához viszonyitjuk, azt látjuk, hogy egy egy tisztviselőre egy éven át alig jut 600 ügy. Egy tisztviselő tehát egy napon át 1, mondd egy ügyet intéz el. — mint látjuk tehát óriási munkát végez. Azon általános panasz, hogy a beadványok elintézése örökkévalóságig tart, ebben leli természetes magyarázatát.

A tisztviselők fent jellemzett részénél semmi sem gyűlöletesebb, a bizalmatlan s hosszadalmas ellenőrzésnél s semm se kedvesebb a régi systémánál, mely minden dolog felett szemet huny.

Ezen systema, mely Tisza Kálmán alatt keletkezett, — s mely ugy az állások betöltésénél, mint az ellenőrzésnél alkalmaztatott, — átkos és vészthozó volt, mert e z s z ü l t e a c o r r u p t i ó t é s n e p o t i s m u s t s a t i s z t i k a r t m e g m é t e l y e z t e o l y e l e m e k k e l k i k e t l u s t a s á g, t u d a t l a n s á g s h e n c z e g é s j e l l e m e z.

Ott, a hol a tisztikar ily elemekkel inficziáltatott, ott megszünt a tisztviselő irányában a közönség részéről a tisztelet és becsülés, mely a tisztviselőt állásánál fogva megilleti, ott vége van a dekorumnak.

A dekorum feltételezi és involválja az erkölcsi kvalificatiót, és valamint a jellemes és kötelességtudó tisztviselő, amellett, hogy saját személye számára kivivja a közönség szeretetét, tiszteletét s becsülését, személyiségével emeli a hivatal tekintélyét, ép annyira csökkenti s aláássa azt a jellemtelen tisztviselő.

A hol pedig a hivatal tekintélyét elvesztette, ott elvesztette a bizalmat is.

A tisztikar dekorumának megóvása, kell, hogy főczélja legyen ugy a megyei főispánnak, mint a tisztviselői karnak.

Hogy mily nagy sulyt fektetnek a dekorumra a szomszédos Baranyamegyében, példa rá a siklósi főszolgabiró esete. — Ezen főszolgabiró egy nyilttéri közleményben azzal vádoltatott egy siklósi polgár által, hogy családi boldogságának megrablója, hogy feleségét elcsábitotta. — Baranyában a közönség és az egész tisztikar hangosan felzudult a főszolgabiró ellen, s az alispán e tisztviselőt, ki különben közigazgatási kapaczitás, állásától felfüggesztette s az általános felháborodás után itélve, valószinü, hogy azt sohse fogja elfoglalni.

Baranyában tehát, mint látjuk, más fogalmaik vannak az illetékes köröknek a tisztviselők dekorumáról, ott maguk a tisztviselők őrködnek a tisztikar tisztasága fölött, s midőn egy társuk a legcsekélyebbet is vétkezik, vagy csak gyanusittatik, a tisztikar az első, mely felelősségre vonását követeli, s ha az ellene emelt vád valónak bizonyittatik, a tisztikar felháborodása lavinaként

A „Zombor és Vidéke tárczája.“

Pro domo.

Nagyratörő lelkek, kesergő poéták,
Irigylendők vagytok bárha nem tudjátok
Mert mi egyéb a dal? — már hogy az őszinte —
A ti panaszotok, a ti jajgatástok!

S nagyot az esik csak, a ki bátran lépett,
A ki tud csalódni, annak hinni lehet:
Ki a gyomrát többet soh'se ronthatja meg,
Nyilván nem is ül az többé a tál mellett.

Oh, az élet nagy harcz, drága, jó uraim!
S ezzel tán valami ujat nem mesélek,
„Vivere, Lucili, militare est“
De az csakis a harcz, csakis ez az élet.

Az elhizott tyuktól tojást nem igen lát
Bárha tartson kakast, tizet a gazd'asszony:
Kinek dicsőség kell, mondjon az le róla,
Hogy éjenkint tiztől hétig aludhasson.

S oh, dicső dicsőség! Vajmi sokat érsz te,
Nem esik hiába ha sokáig késel:
Kire rá se néznek amig él, ha meghal
Veszik az arczképét — felülfizetéssel.

Révész Ernő.

Szylveszter-estély.

Tisztelt szerkesztő Úr!

Ön engem azzal tisztelt meg, hogy a zombori casinó-egyleti dalárda m. évi decz. hó 31-én rendezett dal- és tánczestélyéről a „Zombor és Vidéké“-nek referáljak, s abbeli működésem jutalmául már eleve egy tisztelet-jeggyel ajándékozott meg.

En a tisztelet-jegyet elfogadtam, voltam a szylveszter-estélyen, végig hallgattam a conczertet, egybekötöttem azt tombolával, és tánczoltam kivilágos kivirradattig.

Ön pedig az igazak álmát aludta és egész bizalommal várta, hogy a tudósitást lapja számára megirjam.

Ez alatt az ó év letünt a multnak tengerében, s feltünt az uj év hajnala, de a „Zombor és Vidéke“ semmiféle tudósitást nem nyert a szylveszter-estélyről.

Képzelem az Ön kétségbeesését, midőn uj évre való tekintettel különös kivételképen saját lapját is elolvasta és jól értesültség dolgában egyátalán nem értesülnek találta.

Vajjon hová kivánt Ön engem? Vallja meg az igazat, valahová az ó-esztendőbe, avagy az uj esztendőnek egy bizonyára nem éppen kivánatos helyiségébe.

Es vajjon mit gondoltak a „Z. és V.“ nyájas olvasói? Aligha lehettek nyájasak irányomban, miután én vagyok annak okozója, hogy a „Z. és V.“ közel 10 éves programmjához egyszer hütlenné lett s nem hozott kellő időben tudósitást a legnépszerűbb zombori intézmény, a mi szeretett dalárdánk dalestélyéről.

De szünjék a harag. Enyhüljön a jogos neheztelés! Elkésetten bár, mégis tudósitom ime a „Z. és V.“-t az estély lefolyásáról és vallja meg a t. szerkesztő Úr, hogy azon körülménynek, mikép a dalestély megtörténte s e tudósitás között egy esztendő fekszik, nem egyedül én vagyok az oka, mert akármily hatalom rejlik is egy bálreferens tollában, Clió tollát nem akadályozhatja meg abban, hogy 90 helyett 91-et irjon.

De mindezek daczára az estély fényesen sikerült. Soha annyi kedélyesség, annyi társadalmi együttérzés, annyi egyöntetű esprit nem volt még a casinó-egyleti dalárda estélyén, mint ezuttal.

Soha oly kellemesen nem csendült meg ott a dal, soha nem villanyozta föl a kedélyeket ugy a zene és szavallat, mint ez alkalommal.

Mindjárt a műsorozat első pontja kellemes hangulatot ébresztett, mert annak a ritka látványnak voltunk tanui, hogy egy kedves kis leányka csalogatja ki a „száraz fából“ azokat a fülbemászó melódiákat, melyek alkalmasak arra, hogy egy zeneestélyt kellemesen bevezessenek. A kis Mokry Olga kisasszony bámulatra ejtő ügyességgel játszott magyar dalokat és ismert opera dallamokat zongora kiséret mellett.

Zajos tapsok kisérték játékát, melyeket ő előleg gyanánt fogadott jövő sikereinek alapjaiul. Azután kettős-dal következett Donizettitől, énekelték: Tessényi Vilma kisasszony és Sztojkovits György ur. Tessényi Vilma k. a. hangja, a mióta nem hallottuk, érczesebbé és csengőbbé vált, a hangérzés melegebb. Sztojkovits György ur megbecsülhetetlen hangorgánummal rendelkezik.

A dalárda férfi-kardala arra vallott, hogy mind a négy hang kellőkép képviselve van, habár a szoprán megtűrne egy kis erősitést.

Rossini opera-áriáját egy kész művésznő énekelte: Szabácsy Anna kisasszony az országos zeneakadémia növendéke és nemsokára a m. kir. operaház tagja. En legalább azt kivánom, hogy mielőbb azzá legyen és ha kegyes lett volna egy tekintetre méltatni, midőn hódolatomat lábai elé tettem, ugy kivánságaim a párisi operához vinnék, (azt fogja erre mondani: köszöni szépen, ő csak a magyar operához kivánkozik.) A műsorozat 9-ik pontja Georges Lorin „szeretem a nőket“ czimű monológja volt, melyet a „Bácska“ szellemes szerkesztője, Dr. Baloghy Ernő recztitált.

A fiatal recitátor tudvalevőleg sok ideig volt Párisban és sokat elsajátitott a párisi élet eleganeziájából és könnyedségéből. E mellett természetadta szinészi képességekkel rendelkezik, s aki először látja, meg merne rá esküdni, hogy pap, t. i. Thalia papja.

Elfogulatlan eleganeziával állott elibénk s a lehető legközvetlenebb szólásmóddal beszélte el, hogy ő szereti a nőket, a szőkét, a barnát, a vöröset, valamennyit és ha nem csalódunk, e vallomását szivesen hallgatták ott a mi hölgyeink, habár némelyek ugy vélekedtek, hogy ezt mégis csak sokkal illőbb volna ugy négyszem közt elmondani, és nyomban utána beszélni a mamával is. Azutan Mihályi Ernő énekelt magyar népdalokat.

Mindenekelőtt engedje meg a t. szerkesztő ur, hogy egy vallomást tegyek. Nekem Mihályi Ur rendkivüli mód tetszik. Határozottan csinos gyerek és hangja valósággal elbüvölő, csak azt csodálom, hogy valamennyi kisasszony rögtön szerelmes nem lett belé. Tessék elhinni, hogy — ha én leány volnék, legott hozzá mennék, mihelyt megkérne. Mily kár, hogy ezzel a gyönyörü hangorgánummal, azzal a szép szőke bajusszal, azzal a jámbor tekintettel kénytelen a megyei kideríthetlen számodások özönébe temetkezni. Milyen karriere: ha ebből a fiatal emberből valaha főispán lehetne! Rothschild is odaadná a leányát. Hanem aztán ezzel akár be is fejezhetném referádámat, ha egy epizódról nem akarnék megemlékezni. Történt vala a rövid, de mulattató tombola közben, avagy talán utána, talán szünórakor. En nagyon belé találtam tekinteni egy jelen volt Thalia papnője szemeibe, attól elbódultam s most nem emlékszem, hogy mely időtájt történt. De leteszem rá a főeskűt, hogy történt. T. i. egy „herzig,“ tüzes szemű, eleven kedélyű lányka azt az észrevételt találta tenni hal-

zudul fel ellene, s akkor feledve van barátság, rokonság s pajtásság, s mindenki engesztelhetlen biró.

Mi történik azonban nálunk, mit tesznek itt a főispán és a tisztikar a dekorum a reputátió érdekében.

Magánérdek s magánbosszu legtöbb esetben büntetlenül garázdálkodik.

Egy városi főkapitány, kénye kedve szerint gyakorolja az előnyomozást, hoz vádhatározatot és itéleteket, itél sommás, kereskedelem, s váltóügyekben, sőt felfedez egy uj váltóbeváltási módszert, melylyel különösen eladósodott alkapitányoknak tesz nagy szolgálatot s melyre bátran patentet kérhet.

Egy városi főkapitány illetékes helyen zsarolás s rablással vádoltatik, ez az ember, mindennek daczára még fel sincs függesztve, ellene e miatt még fegyelmi vizsgálatot sem rendeltek el: sőt továbbra is hivatalában maradt, egymásután követ el oly szabálytalanságokat s baklövéseket, melyekkel közigazgatásunkat az egész ország előtt discreditálta s nevetség tárgyává tette, s melyeket hallva valóban nem tudjuk, mi fölött csodálkozzuk jobban, a városi főkapitány tudatlanságán vagy roszhiszeműségén.

S midőn ez az ember a sajtóban hivatalos hatalommal való visszaéléssel, zsarolással, rablással valamint büntet ő codex összes vétségeivel sőt büntetteiveli s vádoltatik, — s a közvélemény hangosan követel elégtételt a megsértett jogrendnek; — mit tesz a főkapitány reputatiója érdekében, mit tesz a főispán a dekorum megmentése érdekében?

Minden józan és becsületes ember azt várta, hogy Sándor Béla ezen nyilvánosan emelt vádak következtében a főkapitányt, — kinek nem volt elég erkölcsi bátorsága maga ellen fegyelmi vizsgálatot kérni. — állásától felfüggesztendi s odautasitja, hogy az ellene emelt vádak ellenében magát tisztázza, hogy a „Zombor és Vidéke“ ellen sajtópört inditson.

Ez lett volna Sándor Béla kötelessége, de ő ezt nem tette s emiatt őt polgármesterünkkel együtt azon gyanu terheli, hogy bűnpalástoló.

Az ellenőrző közegek mélyen hallgattak s nem tettek semmit.

A főkapitány illetve az alkapitány pedig, — ki vétivhamisitással is vádoltatott, — nagy garral ebben az egy ügyben maga ellen fegyelmi vizsgálatot kért, mert azt hiszi, hogy a vétivhamisitást nem lehet beigazolni:*) — tehát a sulyosabb vádak egész sorozata ellen nem védekezik, hanem azokból kiválasztja a legesekélyebbet s indignálódva önérzetesen fegyelmi vizsgálatot kér maga ellen.

S ezt nagyon is helyeseiné mindenki, ha a főkapitány csak ezzel az egy visszeéléssel vádoltatnék, de az ügyek ilyetén állása mellett a főkapitány önérzeteskedése, enyhén szólva, fura.

Ép oly komikus ez, mintha egy minden lehető bűntettel vádolt gonosztevő a gyilkosság vádja ellen nem védekeznék, de felháborodással utasitaná vissza azon panaszt, hogy B. ellen a könyü testisértés vétségét követte el.

(Folyt. köv.)

---

kan, de eléggé hangosan, hogy a mellette elmenő Thália papnője meghallja: „Ezek a szinésznők! mindenütt ott lehet őket látni.

Ez az ártatlan megjegyzés oly kellemetlenül hatott Thália papnőjére, hogy sietett visszavágni: „Ön az oka, miért van mindenütt ott“ és ezután az elképzelhető leghosszabb orral távozott, hogy társnőinek ezt a szelid viprokvót melegiben elbeszélje. Azoknak se tetszett és a drámai hősnőnek legott egy rendkivüli tragikus gondolata támadt. Igy kiáltott föl: „Boszu, lehetőleg hosszu.“ Ezzel elszánt léptekkel közeledett városunk mit sem sejtő egyik szépségéhez, a ki azt a rettenetes nagy bűnt követte el, hogy nem valami udvarias megjegyzést szalasztott ki ajkán. A tragika meghajtja magát előtte s igy szól: „szabad a karját kérnem kisasszony?“ Hölgyünk még a pillanat hatalmától megigézetten nyujtja karját s egy pillanat alatt ott sétálnak a terem közepén, mint két benső barátnő, a kinek rendkivül érdekes közlendőik vannak egymás számára. Valóban érdekes volt a kettőjük közt lefolyt párbeszéd. Hangzott pedig imigyen:

„Engemet kisasszony Bernáth Sárának hivnak, az ön nevére nem vagyok kiváncsi. Ön azt a megjegyzést koczkáztatta, hogy mi szinésznők mindenütt láthatók vagyunk.

Ebben egy kis apprehensió rejlik. Meg akarom önt nyugtatni. Ahol mi mindig láthatók vagyunk: azok a világot jelentő deszkák. A mikor onnan lelépünk, époly lálhatók vagyunk, mint ön, vagyha jobban tetszik, ép oly láthatatlanok. Ha ön bennünket mindenütt látni vél, ennek az az oka, hogy nem lát meg ott, ahol mindenki lát és ott lát bennünket, a hol Önt is ép ugy látják, mint minket. Még csak azt akarom figyelmébe ajánlani, hogy nem mutat tulságos műveltségre, ha másokról hangos megjegyzéseket teszünk.“ Ezalatt lassan körülsétálták a termet, az egyik hevesen gesztikulálva, a másik elképedten hallgatva, mig a leányka helyéhez értek vissza. Itt a diva megállt, elbocsátva védencze karját s lágyan ezt susogta: „pá édes, csücsüljön le, isten vele“ s ott hagyta, hogy királynői méltósággal lépdeljen vissza társnőihez, távolról triumphálva integetvén feléjük, hogy: „oda mondogattam neki.“ Ebből a kedélyes intermezzóból semmi további fejlemények nem származtak és igen valószinű, hogy mindenki azt fogja mondani: koholmány az egész, én szoptam ki az ujjamból. De, hogy kivilágos kiviradtig folyt a tánez, és hogy a medréből kicsapott jókedv nem egy letarolt férfi arczon mutogatta másnap pusztitó nyomait, arról tanuságot tehet nagyon sok ember, köztük én is. Tisztelt szerkesztő Úr! Ne haragudjék kérem, hogy ennyi mondani valót tudtam ily soká a begyemben tartogatni. Higyje el, elég büntetés volt ez rám nézve: majd kifurta az oldalamat.

Jean D'or.

Megyei s helyi hirek.

* **Kinevezések.** A török-kanizsai kir. adóhivatalhoz ellenőrré Czövek Jenő zombori IV. osztályu kir. adótisztet nevezte ki a pénzügyminister. — Römer Manó városi irnok az elhunyt Kanyó János városi pénztári tiszt helyére neveztetett ki a főispán által.

* **Köszönetnyilvánitás.** Van szerencsém Zombor sz. kir. város n. é. szinházlatogató közönségnek a szini évad befejeztével legbensőbb hálám és köszönetem nyilvánitani ama szives pártfogásért, melyben engem s társulatomat itt létem alatt részesiteni kegyeskedett. Köszönetem a helyb. nemes szinügyi bizottság és a helyi sajtónak is, mely jóindulatu támogatásával müködésem sikerét elősegiteni s a szinügy érdekeit megvédelmezni hazafias kötelességének tartotta. Kérem engem jóindulatokban továbbb is megtartani, maradtam Mély tisztelettel. Egry Kálmán, szinigazgató. Zombor jan. 7-én.

* **Eljegyzés.** Schwartz János szegedi vállalkozó jegyet váltott Baján Valentin Judit kisasszonynyal, Valentin Dávid bérlőnek szellemes leányával.

* **Pályázatok vannak hirdetve** hodsághi kir. járásbiróságnál irnoki állásra két heti határidővel és a zombori kir. pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra

* **Szegényház épitése Ujvidéken.** Az Ujvidéken 20.200 frt költséggel épitendő szegényház felépitésére deczember 16-án megtartott árlejtés alkalmával beadott s lapunkban már ismertetett ajánlat felett a deczember 30-iki városi közgyűlés határozván, Czoczek József legolcsóbb ajánlatát hagyta jóvá s őt bizta meg az épités végrehajtásával.

* **Hivatalos utonállás.** Ó-Sztapár községben — mint levelezönk irja — decz. 30-án maguk a községi örök követtek el utonállást. A községi adópénztáros aznap este szedte rendbe a zombori adóhivatalhoz beszállitandó 6000 forint adópénzt s 7 óra tájban ment haza. A községházhoz közel fekvő katholikus templomnál hátulról ugy ütötték fejbe egy doronggal, hogy azonnal vér boritotta el és összerogyott. Csakhamar visszanyerte azonban eszméletét s támadóiban Krisztics Nikola és Szimics Mita község örökre ismert, kiket azután még aznap elfogott a csendőrség. A utonállók a pénztárkulcsot akarták a pénztárostól elrabolni, hogy azután könnyü szerrel behatolhassanak a községház pénztárába.

* **Kinevezés.** Schönholz Rezső, csak kevéssel ezelött Ujvidékről Budapestre áthelyezett kir. főmérnök, legujabban ministeri főménökké neveztetett ki a földmiv. minister által.

* **Áthelyezés.** Zimmer Ignácz ujvidéki I oszt. vámtiszt a predeáli fővámhivatalhoz helyeztetett át. Helyébe Czedik Hugó I oszt. fővámhivatali vámtiszt Budapestről lett áthelyezve.

* **Elöljárók választása.** Jankováczon a m. hó 29-én megtartotta elöljáró-választáson biró lett: Lehoczki Pál, albiró; Kiss János, esküdtek Mészáros István, Mészáros György, Faddi András, Kiss István, és Radványszki István.

* **A tuberkulózis gyogyitás Zomborban.** A Koch féle szer, csakis dr. Danninger Ádám helybeli jóhirnevű orvosunknak van birtokában. Városunk orvosai közül ő az egyedüli, ki a berlini klinikákon 4 hétig a Koch-féle szert tanulmányozta és e szert megkaphatta.

* **Közgyülések.** A zombori polgári kaszinó-egylet e hó 25. d. e. 10 órakor az egylet helyiségében közgyülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés az egylet előző évi állapotáról. 2. A számvizsgaló bizottság jelentése az előző évi számadások felülvizsgálának eredményéről. 3. Az évi költségvetés megállapitása. 4. Az előző évi választmány, tisztviselő és számvizsgáló bizottság lemondása évfelmentése. 5. Uj tisztviselők, választmányi tagok és a folyó évi számadásoknak az év végén leendő felülvizsgálására számvizsgálóbizottság választása. 6. Jegyzőkönyv hitelesitő tagok választása. — A zombori „Népkör“ e hó 11-én az egylet helyiségében rendes közgyülést tart. Targysorozat: 1. Elnöki jelentés az egylet előző évi állapotáról. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése az előző évi számodások felülvizsgálásának eredményéről. 3. Az évi költségvetés megállapitása. 4. A folyó évi számadásoknak az év végén leendő felülvizsgálására számvizsgáló bizottság és a jegyzőkönyv hitelesitésére kiküldendő bizottság választása. 5. Az előző évi választmány és tisztviselők lemondása és felmentése. 6. Uj tisztviselők és választmányi tagok választása.

* **Megégett** Gáspár Ferencz szabadkai lakos 6 éves kis fia, kit a gondatlan szülők a szobába zárván, magára hagytak odahaza. A fincska valahogyan gyufához jutván, a szobában lévő szalmát felgyujtotta, lángot kapott ruhája is s a tűz martalékává lett. Intő példa legyen ez minden könnyelmű szülő szemében.

* **Hymen.** Grünfeld Fülöp szabadkai kereskedő leányát, Berta kisasszonyt f. hó 6-án d. u. 3 órakor vezeti oltárhoz a szabadkai izr. templomban Teltsch Gáspár zombori kereskedő. — Rácz Ferencz ó-becsei államvasuti pályafelvigyázó eljegyezte Szűcs Karolina kisasszonyt Ujvidéken.

* **Halálozások.** Dr. Klein József szabadkai gyakorló orvost érzékeny csapás érte, édes anyja Klein Róza 1890. decz. 31-én 85 éves korában elhunyt. A boldogultat 6 élő gyermek gyászolja. — Mihalik Miklós szabadkai jó nevű papucsos e hó 1-én 57 éves korában meghalt. Nyugodjanak békével.

* **Szabad hust enni.** Simor herczegprimás kérelmére a pápa a magyar egyházmegyék hiveinek ujabb hét évre megengedte, hogy a szombat napokon hust ehessenek. A huseledel csak azokon a szombatokon tilos, melyekre böjttel összekötött vigiliák esnek. Szabad továbbá pénteken s a vigilia böjtnapokon is zsires eledelt enni, de napjában csak egyszer.

*) Czikkirónak ugy látszik, nincs tudomása arról, hogy e tárgyban a vizsgálat odáig haladt, hogy igazolva lett számos szabálytalanság ama hirhedt vétiv alapjaul szolgáló kihágási ügyben; igazolva lett, hogy a vádló volt a biró, s hogy a tanács e visszásságot észre nem vette; igazolva lett hogy az elitélt egyén a birságot befizette, de az vagy szobálytalanul lett elkönyvelve, vagy késedelmesen, vagy egyátalán nem lett beszolgáltatva. Legalább ilyesmi fennen lett hangoztatva számos oldalról s megnyugtató nyilatkozatokat nem nyertünk sehonnan. A szerk.

* **Fényes jutalmat ad annak** a „Zombor és Vidéke“, ki e lap mult évi 91-iki számát visszaszolgáltatja illetve fölkeresi s átadja.

* **Vettük a következő meghivót:** Az apatini ifjuság 1891. évi január 10-én jótékonyczélra az „Andrée szálloda“ helyiségében tánczfüzérfüzét rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghivja a rendezőség. Belépti dij személyenként 60 kr.

* **Egy már évek óta fennálló törvénytelen iskolaszék.** A volt határőrvidék területén lévő népiskolák ügyeiről szóló 1877-ik évi szabályrendeleteknek III-ik fejezetének 3. §-a szóról szóra igy hangzik: A községi iskolaszék áll: a) a község elöljáróságából (biró, esetleg polgármester) mint elnökből. b) Az iskola vallástanitóiból. c) Egy vagy két tanitóból. d) A k ö z s é g i k é p v i s e l e t két tagjából. A választás általános szótöbbséggel történik és három évre érvényes. Fennemlitett szabályrendeletek értelmében a kovil-szentiváni iskolaszék következő okoknál fogva törvénytelen: 1-ször, mert hat év óta választás nem volt. 2-szor, mert a hat év előtt megválasztott iskolaszéki tagokból egy néhány, vagy meghalt, vagy nem helybeli lakós többé, — ugy hogy a régi iskolaszék áll tulajdonképen a biró, a jegyző, egy tanitó és egy vallástanitóból; de azonkivül legyen megemlitve, hogy a jegyző nemcsak szerény iskolaszéki tag, hanem egyszermind „dictator“ is — pedig a törvény értelme szerint, ha már a község elöljáróságából a biró iskolaszéki tag, akkor következetességből a jegyzőnek iskolaszéki tagnak lenni nem szabad. Ha a felsőbb hatóságok igy tisztelik a törvényeinket ne kivánják aztán, hogy az alattvalók azokat jobban tiszteljék. Ily viszonyok közt megtörténik azután, hogy nem csak az iskolaszék marad évekig törvénytelen, hanem, hogy a gyermekek is inkább a jégre — és a tanitók inkább a helybeli takarékpénztárba járnak, mint az iskolába!

* **Kézrekerült tolvaj.** Már két hónapja annak, hogy Völgyi Kata szintársulati tagnak takaritónője mintegy 150 frt. értékü szinházi toilettekkel kereket oldott. A jómadarat a napokban sikerült a zombori rendőrségnek kézrekeriteni, azonban az eltulajdonitott öltözeteknek már hült helyet találta. Az enyves kezü szolgáló, minthogy könnyü szerrel jutott prédájához, potom áron adott tul rajta. Igy pl. Bajmokon egy brokát selyem ruhát 1 frtért, Zomborban pedig egy atlasz báli öltözetet 1 frt. 50 krért adott el. A jeles firma jelenleg a zombori rendőrség börtönében gondolkozik az enyém és tied közötti különbségről.

* **Zónarendszerü személy- és podgyász dijszabás életbeléptetése a bács-bodrogh-megyei helyi érdekü vasuton.** Január hó 15-ével a bács-bodrogh vármegyei helyi érdekü vasutakon is zónarendszerü személy és podgyászdijszabás fog életbe lépni, minek következtében az ezen vasut mentén fekvő községek egymásközti érintkezése nagy mérvben megkönnyittetik, a mennyiben az uj menetdijak az eddigieknél sokkal olcsóbbak. Az uj dijszabás, valamint a hozzátartozó „általános határozmányok“ az egyes állomásokon megtekinthetők, esetleg ugyanazoknál és a m. kir. államvasutak igazgatóságánál 20 krért megvehetők.

* **A Hét.** Kiss József hetilapjának ujévi száma gazdag tartalommal, fényes kiállitásban megjelent. Czimlapján báró Podmaniczky Frigyes arczképét hozza egy érdekes csevegés kiséretében, mely a nemes báró rokonszenves egyéniségét jellemző vonásokkal mutatja be. Szalay Imre, a megboldogult Trefort minister veje, Bohus-Szögyény Antóniáról közöl visszaemlékezéseket. Gróf Csáky Albinné, ki „Odin halálát“ oly fényesen forditotta, itt másodszor tesz e téren kisérletet és Heine „Bachrachi rabbi“-jából közöl egy részletet. Murai Károly „Ami ujévi malaczunk“ czimű kedélyes kis rajzot és Sebők Zsigmond egy megragadó képet közöl „A kapásgyerek“-ről. Péterfy Jenő, a nagytekintélyű műkritikus Giordano Bruno-nak egyik sonettjét forditotta le. Prém József-től szintén van füzetben egy Beranger-forditás. Továbbá Inczédy László-tól költemény és fölötte gazdag nagy kritikai rovat, Szinházi krónika, Innen onnan stb. A Hét második évfolyamába lépve méltán számithat arra, hogy azt a nagy elismerést, melyet az első évben kivivott, most már anyagi siker is fogja követni. A Hét előfizetési ára egy évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek A Hét kiadóhivatalához Józsefkörút 44. sz. küldendők. — Mutatványszámok kivánatra ingyen és bérmente.

* **Megkinzott agglegények.** B á c s - T o p o l y a községben évek óta lakik együtt a Sóti testvér, két jómódu agglegény. A minap a két Sóti boros fővel beállitott a Törley-féle csárdába, hol vagyonukkal kérkedtek és tüntetőleg ezüstpénzzel fizettek. Ez fölkeltette a csaplárosné és bátyja, Sernyai Antal kapzsiságát, és arcukat elálczázva utána lopóztak a két agglegénynek s mikor azok részegfővel elaludtak, rájuk törték az ajtót. Kiráncigálták őket az ágyból és pénzt követeltek. A Sótiak, kik nem ismertek rá a támadókra, tagadták, hogy pénzük van. A két rabló erre tüzet rakott a konyhában s tehetetlen áldozataikat a forró kemencze tetejére rakva, addig tartották ottan, mig a megkinzott emberek ki nem adták összes készpénzüket: mintegy 40 frtot és néhány huszast. Az ó-kanizsai csendőrök elfogták a korcsmárosnét és bátyját.

* **Az Országos magyar** izraelita ösztöndijegylet a következő ösztöndijakra hirdet pályázatot; 1. a br. Eötvös József-féle 200 frtos ösztöndijra; 2. a br. Popper Lipót-féle 100 frtos ösztöndijra; 3. a dr. Oesterreicher Ede-féle 100 frtos ösztöndijra; 4. a Fuchs M. L.-féle 100 frtos ösztöndijra; 5. a Fuchs Johanna-féle 100 frtos ösztöndijra; 6. a Schreiber Mór és Ernesztina-féle 100 frtos ösztöndijra; 7. a Sternthal Arthur-féle 100 frtos ösztöndijra; 8. a Neumann Julia és Neumann Miksa-féle 100 frtos ösztöndijra; 9. a Sváb Lőrincz-féle 100 frtos ösztöndijra; 10. Schwarcz Ábrahám és neje-féle 100 frt s ösztöndijra; 11. a Kohn Salamon és Josefa-féle 100 frtos ösztöndijra; 12. a dr. Rózsay József-féle 100 frtos ösztöndijra; 13. a dr. Böhm Jakab-féle 100 frtos ösztöndijra; 14. a Singer Vilmos-féle 100 frtos ösztöndijra; 15. a Spitzer Gerson és Julia-féle 100 frtos ösztöndijra; 16. a Wolfner Gyula-féle 100 frtosösztönijra; 17. a Wahrmann Mór-féle 100 frtos ösztöndijra; 18—32 tizenöt 100—100 frtos egyleti ösztöndijra, mely utóbbi közül öt esetleg 50—50 frtos ösztöndijban fog adományoztatni. — Pályázhatnak szegény izraelita vallásu magyar tanulók, kik Magyarország valamely magasabb tanintézetén szorgallom és jó erkölcs által kitünnek. Ily magasabb tanintézetekül ez alkalommal kijelöltetnek az egyetem, a műegyetem és az országos rabbiképező intézetek. Szigorlók szintén pályázhatnak ösztöndijért. Pályázók születési és hiteles szegénységi, nemkülömben tanulmányi, különösen a folyó tanévben már tett előmenetelükről szóló bizonyitványokat tartoznak folyamodványukhoz csatolni, minthogy azok külömben tekintetbe vehetők nem lesznek. A szükséges bizonylatokkal ellátott, sajátkezőleg irt pályázati kérvények, melyekben kitüntető még az is, hogy a folyamodó más oldalról és honnan része-

sül-e ösztöndijban és hogy ezen egyletnél nyert-e már ösztöndijat, folyó évi január hó 31-dik napjáig az egylet titkárához, dr. Simon József urhoz (Budapesten, V. ker. fürdő-uteza 10. szám) bérmentesen küldendők.

*** Időleges anyag- czement- aszfalt és kőipar- kiállitás.** Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a budapesti kereskedelmi muzeum a hazai termékek állandó kiállitása mellett évenként egy, esetleg két időleges szakkiállitást fog rendezni, a melyek hivatva lesznek az illető iparcsoport által feldolgozott nyers és segéd anyagokat, gyártmányokat, munkagépeket és segédeszközöket lehetőleg a maguk teljességében felölelni, és igy iparosainknak megmutatni az utat és módot, melynek követésével versenyképességüket fokozhatják. Ezen kiállitások sorozata a m. év augusztus havában rendezett bőripari kiállitással megnyittatott, mely a várakozásoknak teljesen megfelelt, és az ily alapra fektetett szakkiállitások hasznát és czélszerüségét minden irányban igazolta. A szerkesztőségünknek megküldött programm szerint Baross kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi muzeum által rendezendő legközelebbi időleges kiallitás tárgyaink az anyag- czement- aszfalt- és kőipart tűzte ki. E kiallitás f. évi majus 15-én szándékoztatik megnyittatni és hat hétig fog tartani. Ezen csoport választását sikerültnek tartjuk különösen azért, mert hazánk kitünő nyers anyagok felett rendelkezik, az e csoportba tartozó egyes iparágakban szép haladást tudunk felmutatni és versenyképesek vagyunk, de mind a mellett a mintegy 6 millió forintra rugó bevitellel csupán 800,000 forint értékü kivitel áll szemben. A hazánkban évszázadok óta virágzó agyag ipar emelése különösen a vidékre nézve nagy fontossággal bir, és meg vagyunk győződve, hogy a programmban jelzett ama szándék, hogy a muzeum igazgatósága egyrészt az agyag ipar czéljaira szolgáló nyers anyagokat keménységükre és ellentállásukra nézve megvizsgáltatni, másrészt az ugyanazon anyagból a külföldön előállitott gyártmányokat bemutatni és egyuttal a keleti szomszédaink által használt czikkeket is kiállitani kivánja, a hazai vállalkozási szellemre kedvező befolyást fog gyakorolni. Figyelmeztetjük különösen a gazda közönséget, használják fel a kinálkozó alkalmat a birtokukon esetleg előforduló és eddig vagy épen nem, vagy nem a kellő módon kihasznált agyag és egyéb nyers anyagoknak megvizsgáltatására. Ezen vizsgálatok eredményének a kiallitásról szerkesztendő katalógusban való közzététele uj iparvállalatok keletkezésére is befolyással leend. E kiállitáson a külföldön használt legujabb és legczélszerübb munkagépek es segédeszközök bemutattatni fognak. A kiállitásban való résztvétel az illetőkre nézve nem jár anyagi áldozatokkal, a felmerülő költségek a kereskedelmi muzeum által fedeztetvén. Reméljük hogy iparosaink nagy számban fognak részt venni ezen érdekes kiállitásban, melylyel lesz alkalmunk még bövebben foglalkozni.

SZINHÁZ.

— nincs többé —

tehát referálnom is alig kellene valmit. A szilveszter estét elgyerekeskedték, rendeztek egy gyerekelőadást Hófehérkével. Ujév első napján, mert már kifelé állott a szekérök rudja, mutattak a gyér közönségnek egy rossz **Fityfirittyet.** Szombaton, csak hogy közönséget csöditsenek, László jutalomjátékára megnyitották a **Tricoche** és **Cacolet** cég közvetitő intézetét s mikor ez sem használt sokat, beállitottak vasarnap ijesztőül negyedszer a **Fenegyerekek.** Persze ekkor is csakugy Kongott a ház az ürességtől Mit tegyenek hát még? Gondoltak bölcsen egy nagyot s bemutatták társulatuknak egyetlen szép mádiát (szép Nádiát — a szedő) Hasztalan. Szegény Egry! Nalunk ugyan nem sok volt a szerencséje, elénekelheti a mikor elindul Bajára (nomen ne sit omen): „multadban nincs öröm" és a szegény mégis milyen elhatározott és állhatatos, kinyomatja a szinlapra: maradok tisztelettel szinigazgató (a referens ur itt rosszul olvasta a szinlapot: ugy volt, maradok tisztelettel szinizgató a szedő). Pedig az ő művészetéért kár, teljesen elkallódik ebben a rámerve ügyes-bajos igazgatásban.

Most pedig nem marad más hátra, mint hogy városunknak a szintársulatok megválasztásában jövőre szerencsét — a távozó szintársulatnak ebben a téli időben jó útat — a t. közönségnek pedig a mely a rossz előadások alatt hangos és szellemes társalgásával néha-néha mégis elmulattatott, köszönetet mondjak.

Es most itt a jegy t. szerkesztő barátom — add oda egy másnak, mert én már többé nem mehetek.

dr. Simon.

Baj és orvosság.

Elégedetlenek vagyunk, mert nagy teher nyomja szivünket édes hazánk erkölcsi sülyedése miatt, vállainkat is a naponként nehezendő kenyérkérdés miatt. Nem csoda, ha ég-föld ellen pörölünk, keresve a pusztulás okát. A legközelebbi multban a főszolgabirák alatt ujjászületett községi elöljárók lettek sok helyen a romlás okául felhozva. Lehet, hogy az érzékenység egyik-másik helyen túllőtt az igazságon; de az ellenkező sem valószinütlen. A bukott Tisza Kálmán pusztitó szelleme él még, mely a főurakat megtanitotta mindent a saját egyéni rendelkezésükre rabszolgaságba verni; közjó pedig a mesék országába és sötétségébe került.

Kolluthon a főszolgabiró a jegyzői állásra palyázók közül kettőről kihivólag kijelenti: hogy e kettő »der zeit nntaglich« és vége, ez a harmadik az én szerelmes barátom a ketek jegyzője. Moholon Matkovics főszolgabiró egy gyanus embert tol föl az igazság szolgáltatásának székébe. O-Kanizsán sorakoznak a rendezett tanács létesitésére és kárörvendve mondogatják, nem sokaig nyögünk már a főszolgabiró önkénykedése alatt. Az ilyen érdemjelet zsebre szoktuk vágni. A zentai főszolgabiró, martonosi Vágó birójáról meg egész rémregényeket hoztak a lapok stb.

Hogy miért erőszakoskodnak a főszolgabirák a közóhaj ellen és mért teszik magukat a gyülölet tárgyává? Nem értjük. Vannak, kik fölvilagositásul azt hozzák föl, hogy a szegény nép már a megszokottságból panaszkodik; érzi a terhet vállán és azt hiszi, hogy azt a község elöljárója rakja oda, azért gyülöli azt és üzné el ma ezt, holnap amazt. Igy ha a népre hallgatnánk, örökös választást élnénk. — De különben is csak jobban tudja a főszolgabiró, kik kellenek a községek élére, és kik tudják majd a közrendet, a közjólétet és közreművelődést előmozditani. Dicsérendő befolyást nem ismerő erély a közcsend — közjó és közművelődés szent ügyének védelmére! Ilyenért imádkozunk mi már régen. — De ha ilyen is léteznék!? — Nem leszünk tulszerénytelenek. ka kimondjuk, hogy a fölhozott esetek egy kis kételyt is megtűrnek a főszolgabiró urak önzetlen, közjót czéljó szándéka körül.

De tudunk mi tűrni is; még azt is eltudjuk feledni, hogy épen magyar főink tettek bennünket alkotmányos jogainkkal a guny tárgyává; tudjuk mi tisztelni is uj elöljáróinkat, csak nyujtsanak reményt arra, hogy azt a hangoztatott k ö z r e n d, k ö z j ó és k ö z m ű v e l ő d é s szent ügyét nem fogják a sajátjuk után tenni; győzzenek meg arról, hogy alaptalanok panaszaink.

A multon már változtatni nem lehet. Martonso kis község hirhedt lett Csonka Bálind garázdálkodásai által, ki egy maga terrorizálta az egész községet. Ujonan ismét késülőben van több Csonka Bálint a durva ifjuság körében. Legalább erre mutat az, hogy a leszurás, vérengző verekedés és lopás nem igen ritkán ismétlődik. De ez nemis csoda, mert a bálak napjain már kora este összegyülekeznek és miután már minden tisztességet sértő módon jóllaktak erkölcstelen érzülettel és felfordult bennük minden emberi érzés, csak akkor ugy éjfél után 3—4 óra körül mennek haza, de oly orditozássaj, hogy bagaria börből kell a fülhártyának lenni, mely azt nem hallana. Igy kézülnek a falu rémei és gyalázói. Nem gondolná-e már valahára el Martonos községnek elöljárósaga, hogy elég volna abból a pokoli iskolai előadásból 10 óráig? Hát a közcsendet-rendet előiró törvény nem azért van-e, hogy betartsuk? Es az elöljáróság nem azért van, hogy betartásáról gondoskodjék? Ha községünk becsületét végkép nem akarjuk elveszteni és uton álló tömeggé nem akarunk sülyedni, akkor tegye meg kötelességét mindenekelőtt az elöljáró.

A közjót elmozditani szintén kötelme az elöljárónak. Hiszem, hogy máshol is ugy van, mint Martonoson; sok a szegény. Megesik az ember szive, ha tapasztalja, hogy sok szegény apa hosszu időn át messze idegen földön tólja a keserves tal cskát; majd azután házatér siránkozó családjához néhány forinttal.

Mily jó volna, ha csak othon is dolgozhatnék. Egy jó szivű martonosi tanitó a selyemtenyésztés által akart a szegény nép kezébe néhány forintot juttatni és a biró annyira nem volt ez üdvös munkában segélyére, hogy az utczán rutul szidalmazta öt amaz asszonynyal, ki panaszt mert nyujtani, mivel lelökték létrástól midőn az eperfa leveiet szedte. — Pedig ha annak a szegény népnek markából adóra bankót akarunk kipréselni, akkor arról is kell gondoskodnunk, hogy az a tisztes kéz tudjon valameről bankót előallitani; mert a gépek, gőzkocsik kiszedik a szegénység kezéből a keresetet és rakásra hordják egyeseknek a zsebeibe.

A közművelődés terjesztését is első sorban az elöljáróktól várjuk. Az iskolak ama veteményes kertek, hol a gyermek csaknem egyedül nyerheti meg emberi méltóságához szükséges müveltségét; mert odahaza vagy semmi, vagy a semminél rosszabb nevelésben részesül.

Bácskában aligha dicsekedhetik még egy község lakossága ama jótéteménynyel, melyben Martonos részesül. Itt föt. Habram Istvan kiérd. plébános ur alapitványal a község segélye födözi a anszerekre a kiadást; sőt többen ruházatot is kapnak a nevezett föt. úr jóságából. Es mégis a három községi és egy tanyai tanteremben 1888/89-iki tanévben 18·668 félnap, 1889/90-iki tanévben pedig már 29·404 félnap mulasztás történt igazolás nélkül! — Tessék tanitó urak most már csodát csinálni! Mit szól ehez a tanfelügyelőség? Mit szólna erre a községi elöljáróság, ha azért kérdőre vonatnék? Honnman venne elő egy garast, mely arról tanuskodnék, hogy nem feledkeztek meg egészen kötelességeikről?

Ezek már elmultak. Feledjük is el, de okuljunk a jobb jövő számára. Kik kapkodtunk a hivatalok után, ne kapkodjunk, hanem megfontolva teljesitsük kötelmeinket, melyek hivatalunkkal járnak. Szeressük egymást és majd nem lesz közöttünk félreértés, vállvetve munkáljunk szegény hazánk jólétén. Ne feledjük, hogy számolnunk is kell egy csalhatlan biró előtt, kivel nem üzhetünk oly barátságot, mint a szolgabiró urakkal és kit majd nem használhatunk föl bűnös hanyagságaink takarására.

Kelt Martonos, 1891 jan 6-án. Aki nem haragszik.

CSARNOK.

A „valami."

Irta: **Vermes Károly.**

(Vége.)

A szünidő a „valami" gyakorlati előtanfolyama, mely alkalmat ad, vagy alkalomnak tekinti szerzett ismeretei érvényesitésére. A nagy városban töltött idővel párhuzamosan nöttön ő bizalma, szerintem arrogentiája, és mert olvasta valahol az aranymondást, hogy az egyén a társadalomban csak annyiban érvényesülhet, mennyiben magát érvényesiteni képes, érvényesülését keresi uton-utfélen. A „valami" elkezd kopaszodni, folytatja a dörgölőzést és végez ismeretségekkel, melyek valaha környezetét, társaságát képezték.

Nem ismer azokra, kik szeretettel ismernek rá, és örömmel ismer azokra, kik rá ismerni nem akárnak. Hanem csak nem áldozhatja fel eredményeit, sikereit, ismeretségeit azokert, kikre nem neki, hanem akiknek ő reá van szükségük!

A kapaszkodás az ő eleme, és mint czéltudatos ember eltűr csipkedést, bosszantást, nem veszi észre, vagy nem akarja észrevenni a sima szavakba bujtatott gunyt, megalázást, ha kis ujját nyujtja csak neki egy „valaki." Kezd udvarolni, leereszkedőleg a társaságabeli lányoknak, czikkekkel érezteti, hogy büszkék lehetnek, ha velük érintkezik, ő akit a városba számba és számitásba menő csillagai is komolyan vesznek.

Egy hazugsággal több vagy kevesebb, mi a „valami"-nek, aki kifogyhatatlan nagyvárosi kalandjai szép, ismeretségei, és a benfentes pletykák elbeszélésében.

A „valami" azonban tud szerény is lenni, ha ez az ut vezet Rómába, de nem sokáig marad rejtve a lóláb. Amikor valahol valakivel szemben otthonosan kezdi érezni magát, természetes otthoniasságában mutatja csakhamar magát, akinek minden csak eszköz: férfi is, leány is, hogy kapaszkodhason tovább-tovább. Meghúzza magát az önérzetessel szemben, a fölény erejével fitogtatja és az önérzetest szerénységgel szemben. Es mindezt csak azért, hogy utját egyengesse, hogy gyakorolja magát a leendő küzdtéren. Mindez addig is csak uttömés és kavicsolás, és minden porszemet ismer a „valami", melyre valaha szüksége lehet. Porszemekre mindig nagy szüksége van a „valaminek", aki a látszatnak és a látszatból él, a látszat pedig abból a porból, melyet az emberek szemébe hánynak.

A szünidők a hadgyakorlatok ideje. A létért a czélban és a czélért a létben való küzdés ideje csak akkor következik be, amikor a „valami" diplomával a zsebében, „dr"-ra megtoldott névvel, érzelmekkel, de nem a szivében, hanem az eszében, odahagyja a nagyvárost, hogy boldogitson és boldoguljon otthon.

A „Tarogatóban" vagy „Hirkürtben" megirja önönmagának az „Isten hozottat", megteszi látogatásait, ami végtelenül hasonlit a szimatoláshoz és ezzel bevezette magát (másokat be vezetni szoktak) a „társaságba", mely örömmel fogadja az aranyfürtözött „valamit".

A lányok előtt fiatal ember, aki udvarol és tánczol, tehát nyereség, a mamáknak páratlan azaz pár nélküli hálótöltelék, a papák előtt tanulmánytárgy és a fiatal embereknek czimbora, pajtás. A „valami" előtt a lányok igérvények, kikre megteszi mindenét, eleinte valamennyire tesz tétet, azután lassanként egyikről-másikról leveszi, mint a kártyajátékból kidobott kártyáról és a többire teszi, amit a többiről levett. A tétek kevésbedése téthalmozást jelent, úgy tesz, mint az igazi sportsman, aki csak egy-két lóra tesz, hanem arra azután csaknem mindenét. A mamák előtte orvvadászok, tehát vetélytársak, mert azok is számitanak; a papák barometerek, kik a derült eget, mosolygó csillagot, vagy vihar közeledtét, tehát a reményt vagy fucsesot, papucskormányi rendelet folytán előre jelzik; a fiatal emberek a „valami" előtt kopók, kik ugyanazon zsákmányra törnek. Pajtássága is csak szimatolás, hogy halljon, tudjon, hogy lehetőleg kihasználjon mindent.

A „valami" részt vesz mindenben a mi általnevét forgalomba hozhatja. Első helyen szerepel a nemes keblű adakozók között és jótékonyczélra felülfizet, de csak ha nyilvánosan nyugtáztatik. A „valami" értető elme a nyilvánosság.

Még azt is a nagy harangra köti, mit mások nagyon is egyéni ügynek szoktak tartani.

Minden ember tudja, mert mindenkivel tudatja, hogy kinek udvarol.

Ezen a téren fölötte hű a valójához. Bűnnek tartaná, ha olyanokra pazarolná mammuthkorbeli bókjait, kiknek hozománya csak nullákból áll, és nem nullák elé ragasztott, nullákat megaranyozó számokból is. De ez csak szabály, mely alól ismer kivételt is.

A „valami" rabszolgája a nagy dobnak; hogy neve forogjon, szereti, ha nevét nagy dobból élő nőinevekkel össze, kötheti, természetesen csak ideig-óráig, udvaról a szintársulati primadonnának, szendéjének, ahogy jónak találja és gondoskodik arról, hogy tudomással birjon erről mindenki, akiről neki van tudomása. Az utczán kiséri, a szinházban vele együtt jelenik meg, mulatságokon hű lovagja, nem azért, mert tetszik neki, hanem mert föltűnni akar. Jól esik neki, ha az uj mulatságból, melylyel a szinésznőt a kisvárosi érdeklődés kisérni szokta, egy parányi részecske is öt illeti meg. A szintársulatokon, különösen a vidéken egy bizonyos neme környezi még a kiváncsi érdeklődésnek, mely a szinészt a társaságtól elválasztó chinai falon tul mindig érdekes, kalandos történnetkéket akar találni. Az érdeklődés érdekessé teszi azt, akire az irányul, a „valami" pedig minden érdekes akar lenni, ezért szegődik ő a szintársulat benfentes kültagjává. A legfrissebb sütetű pletykákat, melyekben nem ritkán phantasiája is nagy szerepet játszik, képes bármely pillanatban föltálalni. Ámde azért nem feledkezik meg arról, hogy ez által is csak magáról beszéltetni „érdekes" és akar lenni. Sokat jelentő mosoly kiséretében emlegeti, meg a lányok előtt is a „csillagot" meg maga magát és sokat jelentő mosoly kiséretében hagyja el olykor-olykor öt, hogy az érdekesség még ki nem hült zománczával váltson pár szót a szinházban vagy más nyilvános helyen megjelent lányokkal.

A „valami" fürge, mozgékony, de csak, ha nőkkel tarkitott társaságban van, különben szereti a nyugodt, kimért tartozkodást affectalni. A szellemi élénkséget a test élénksége pótolja. Feltünő előszeretettel használja kezeit különösen akkor, ha azt hiszi, hogy valaki távolról figyel rá. A mily tartózkodó eleinte, époly bizalmassá válik rövid idő alatt. A bizalmasságot csak egyoldalu szerződésnek tartja, melyhez csak az egyik akarata kell. Bizalmassá alig ismer határt, hacsak némi fesztelenséget tanusitanak vele szemben. Ha a kis ujjat nyujtják neki, az egész kezet — nem kéri, hanem erővel huzza.

Kisvárosi fesztelen családiasság folyománya: lányok és fiatal emberek érintkezésének merev vaspántok aluli fölszabaditása, bár egész helyesen történik, nem korlátlanul.

Mások e joggal élni, a „valami" csak visszaélni tud.

A fesztelen érintkezés közelebb hozza egymáshoz az egyedüli szórakozásnál a szinházban a földszintet és páholyt.

Felvonás közben egy-egy tréfás megjegyzéssel, kellemes ötlettel járul a páholy elé, ki e joggal élni, arrogamus nevetéssel, izetlen tréfával, aki csak visszaélni tud vele. Pár perczre megáll és aztán tovább megy amaz, megteszi emez azt is, hogy a páholyra könyököl, a bizalmasság jelzésére. E könyöklés a „valami" születési bizonyitványának fölösleges mutogatása.

A „valami" egész élete mutogatásban telik el, mutogatja ruháit, felületességét, nehézkes könnyedségét, uraságoktól levetett modorát. Mindezt a vásárra viszi, áruba bocsátja, mert tudja, hogy csak a jó bor nem szorul czégérre, de annál inkább a rossz bor, melyhez a „valami" fölötte hasonlit. A rossz bor vizzel van keverve, hogy többnek lássék, pedig a többletet csak a viz okozza, a „valami" is aranyfüsttel van bevonva, hogy értékesebbnek lássék. A rossz bor okozta mámor gyötrő fejfájással, a „valami" szem

fényveeztése kinos kiábrándulással végződik. Mert csak addig tud, vagy jobban mondva csak addig akar magán uralkodni, látszani „szerepelni," mig a sok küzdés, alakoskodás végezéljához, segiti: a parthiehoz, azaz lány által a vagyonhoz. Akkor aztán megszünik látszani akarni, minden áron „érdekes" lenni, felhagy a modor affektálásával, és a „valami" nyers, gyöngédtelen, sokszor kiméletlen minőségében, az otthoni pongyolában mutatja magát. Mert a „valami" mindeddig csak betanult szerepet játszott, és mint igazi szinész, ha a házassággal a bohózat bevégződik, felhagy a játékkal és igaz természetességében tünteti föl magát: a világfiból, annak tartják, nyárspolgár lesz, aminek ő maga ismeri magát.

A „valami" megvan mindenféle társaságban, aminthogy a repkény is felfut mindenféle fára, de sehol sem mutatja magát abban a kirivó alakban, mint a kisvárosban, ahol legtöbbször szivesen fogadják, látják, mert azt remélik, hogy ért a kisvárosi élet élénkitéséhez, fölpedzseitéséhez. Szivesen látják, mert sokat várnak tőlük, vár mindent a „valami."

Irodalom.

— **A Gazdasági Mérnök** czimű közérdekü gazdasági és műszaki hetilap ez évi első száma a következő gazdag és változatos tar-alommal s mintegy 45 sakszerü rajzzal és képpel jelent meg: Hogyan lendithetünk a gazdasági szövetkezetek ügyén? Viz alatti sziklarepesztő gépek az aldunai vaskapuszabályozási munkálatoknál. A bodrogközi partvédő művekről (23 ábrával) Révy Géza Victor főmérnöktől. Mintatejkezelő-telep (5 ábrával. Proctor-féle gőzásó (1 képpel). Uj szerkezetü vályú lovak számára (3 ábrával). A pozsonyi hid. — A fiumei kikötő áruforgalma. — Találmányok (10 ábrával). Szabadalmak. Vizi ügyek. Dunagőzhajózási társaság. — Az országos vizépitészeti hivatal életbeléptetése. — Gazdasági oktatás. — Műszaki ügyek. Állattenyésztés: Marhahizlalás. Sziléziai veresmarha tenyésztés. A shorthorni faj győzelme az angolországi őszi kiállitáson. A német lókiállitás. A lóistállók téli hőmérséke. — Mezőgazdaság. Minta-gazdaságok dijazása.

A Gazdasági Mérnök, megjelenik minden vasárnap diszesen kiállitva, 12 oldalon külön szines boritékban. Szerkeszti és kiadja Gonda Béla müszaki tanácsos, műegyetemi m. tanár. Előfizetési ára: Egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt. Az előfizetések a kiadóhivatalba (Budapest, IX. Lónyay-u. 11.) küldendők. Ajánljuk e 14 év óta fennálló szaklapot a gazdasági és müszaki haladás iránt érdeklődő müvelt közönség szives figyelmébe és támogatásába.

NYILTTÉR*).

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Tisztelettel felkérem Önt, sziveskedjék becses lapjának Nyilttér rovatában a következő sorokat közzétenni.

A közelmult napokban Loschitz Lajos ur bezdáni kereskedő, ismerőseim körében azon — egészen valótlan és minden alapot nélkülöző álhirt terjesztette, hogy én az ő vevőinek árukat kináltam, illetve eladtam volna az ő saját czége alatt.

Ismervén azonban fenntnevezett egyén felfuvalkodott természetét, én épügy őt, valamint ezen rágalmazó állitását egészen fumigálom és csupán azon megjegyzésre szoritkozom, hogy ha a domine spectabilis valóban jellemes, igazlelkű ember, ugy bizonyára igyekezni fog szavai valódiságát minél előbb hiteles adatokkal igazolni. Ha ezt tenni elmulasztaná, ugy minden kétséget kizárólag be lenne igazolva az, hogy a fönebb emlitett két tulajdonság őt jogosan meg illeti.

Bezdánban, 1891. január 6-án.

Loschitz Dániel.

Fekete, fehér és szines selyemszövetek 60 krtól 15 frt 65 krig méterenként — sima és mintázott (körülbelül 340 különböző minőségben és 2000 különböző szin és mintaban stb.) küld ruha és vég számra póstadij és vámmentesen **Henneberg G.** [cs. k. udvari szállitó] gyáriraktára **Zürich.** Minták póstafordultával. Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.

*) E rovat alatt közletekért nem válal felelőséget. A szerk.

HIRDETÉSEK.

Sarg glycerin fog-cremeje.

K A togak szépsége. | Rövid használat után nélkülözhetetlen fogtisztitószer.

KALODONT

Közegészségügyi hatóság által megvizsgálva.

Igen hasznos utra. Illatosan fölüditő.

Ártatlan a leggyengédebb fogmázra is.

N B. Németországban Francziaszágban stb. a legnagyobb eredménynyel van bevezetve az udvarnál, a legnagyobb körökben valamint a legegyszerübb polgár házban is használatban.

Kapható gyógyszerészek s illatszerárusoknál stb. 1 darab ára 35 kr.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Mayer József kolluthi lakós önkénytes árverési ügyében a zombori kir. törvszék (a zombori kir. jbiróság) területén lévő Kolluthon fekvő a kolluthi 1052 sztkjben A I alatt foglalt Mayer József nevén álló 23 hr. 23 ö. i. sz. ház és 791 □ öl beltelekre az árverést 400 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban a végrehajtási árverés joghatályával elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi márczius hó 9-ik napján délelőtt 10 órakor Kolluth község házánál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagy készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a birósánál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi noevmber hó 7. napján

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter.
kir. törvényszéki biró.

Házbérbeadás,

esetleg

eladás.

A szelencse külvárosban lévő 301. szám alatti ház; a melyben

szatócs-üzlet, pálinkafőzde és korcsmahelyiség is van, megfelelő lakással, f. évi május 1-jétől fogva

BÉRBE VEHETŐ

és minden perczben **szabad kézből**

MEGVEHETŐ.

Bővebb értesitést nyujt a házjulajdonos

Stebler József.

MÁRIACZELLI
hashajto labdacsok
(pilulae laxantes mariaz.)

Artalmas anyagoktol mentes, kellemes segédszer rest székelésnél, dugulásnál és az ebből keletkező bántalmaknál, miről a nagy kedveltség, széles körü elterjedség és nagy mérvü orvosi rendelés tanuskodik. — **Gyors és szelid hatása csikarás-és fájdalommentes. A mellettes védjegy a valodiság bizonyitéka.**

Egy doboz ára **20 kr.** Egy tekercs 6 dobozzal **1 ft.** A penznek előleges beküldése mellet, bérmentes postai szállitással együtt egy tekercs ára **1 ft. 20 kr.**, 2 tekercs **2 ft. 20 kr.**, 3 tekercs **3 ft. 20 kr.**

BRÁDY C. gyógyszerész, Kremsierben (Morvaország).

Az alkoto részek nyilvánosságra vannak hozva.

Gyógyszertárakban kaphato.

PSERHOFFER J.-féle

gyógyszertár

Bécsben I-ső kerület, Singerstrasse 15-dik szám alatt

| „zum goldenen Reichsapfel" |

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt **általános labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltattak minden oly bajoknál, melyek a rosz emésztésről és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértólulások, aranyér béltétlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: igy sápkornál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányt emlitünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én.

Tekintetes Ur!
Alúlirt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztitó labdacsaiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék.
Leureiter Ignácz, orvos.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12-én.

Tekintetes Úr!
Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a ho tak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a mint már mások is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak.
Knific Teréz.

Bécs-Újhely, 1887. nvember 10-én.

Mélyen tisztélt Úr!
A legforróbb köszönetemet mondomezennel Önnek 60 éve nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyúlt.
Legfőbb tisztelettel Weinzetfel Josefa

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márczius 27-én.

Tekintetes Úr!
Alúlirott ismételten kérek 4 csom. az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyilik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatok tetszésszerinti hasznúlására Önt ezennel felhatalmazom.
Teljes tisztelettel Hahn Ignacz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1886. okt. 8-án.

T. Úr!
Felkérem, miszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhettem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabdultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához" czimzett gyógyszertárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül: bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésnél (mi legjobban postautalvánnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kesül.

NB. Nagy elterjedettségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik **csakis** Pserhofer J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasitás a **Pserhofer J.** névaláirással fekete szinben és minden egyes doboz edele ugyanazon aláirással vörös szinben vannak ellátva.

Amerikai köszvényykenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúzos bajok, u. m.: gerinczagy-bántalom, tagszaggatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs **Pserhofer J.-től.** Évek hossú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelenczével 2 forint.

Altalános tapasz **Sterdes tanártól.** Ütés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lőn kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam **Pserhofer J.-tól.** Sok év óta fagyos tagokra és minden idült sebe, mint legbiztosabb szer eljsmerve, 1 köcsöggel 40 krajczár. Bérmentve 65 krajczár.

Útifűnedv, egy általánosan ismert kitünő házi-szer hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 kr. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszenczia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rosz emésztés és mindennemü altesti bajok ellen kitünő háziszer. 1 üvegcsével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Altalános tisztitó-só **Bulirich A. W.-től.** Kitünő háziszer a rosz emésztés minden követ, kezményei, u. m.: főfájás, szétdülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalzsam, 1 üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr. bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál, 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcson megszereztetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a póstaköltségek sokkal mérsékeltebbek. 6—12

Oblát Károly könyvnyomdája Zomborban.